

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

in

Strat'a tragatorului [Ló-
vésutoza], Nr. 5.

Scrisorile netracate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tac's tim-
brale pentru fiecare-care publica-
tiune separat. In loculu deschis
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diurnulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre Cursulu Anului MDCCCLXXI.

Conditiiunile remanu cellea vechie. Diurnulu va urma,
ca mainainte, a esai de trei ori in septemana: *Mercuri-a,*
Vineri-a si Dominec'a, totu-de-un'a demineti'a. Pretulu e
cunoscutu:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

„ 6 „ . . . 6 „ „ „

„ annulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a si tierrele straine:

Pre trei lune . . . 8 lei n. = 8 franci.

„ 6 „ . . . 16 „ „ = 16 „

„ annulu intregu . . . 30 „ „ = 30 „

Invetiatoriloru satesci — addeverindu lips'a mediu-
locoloru — se va dá, si pre viitoriu, cu pretulu scadiutu,
adeca pre 3 lune 2 fl. v. a., pre 6 lune 4 fl. v. a., pre
annulu intregu 8 fl. v. a. Gratificatiunile se facu numai
celoru lipsiti de tote mediu-locele materiale, precum s'a
urmatu si pana acum d'in partea nostra.

Tramitera baniloru de prenumeratiune prin avise
postale este cu multu mai indemana si cu mai pucine
spese decatu prin epistole; deci colele de subscriptiune
tiparite, — cari le intrebuintasemu pana acum, mai alesu
pentru collectanti, — au devenitu, intru adeveru, de
prisosu. Prin urmare, ni luamu libertatea de a rogá prin
OO. nostri cetitori, ca se binevoiesca a se prenumera prin
avisele postale, unde se pote, era unde acésta indemanare
lipsece, a tramite banii in epistole francate. — *Collectan-
tiloru,* cari voru binevol a se insarcina cu adunarea pre-
numerantiloru, se dá, ca si in trecutu, de la siepte essem-
plarie, unulu gratificatiune, seu pretulu respund. Numele,
post'a ultima, locuint'a, etc. a se scrie legibilu. — *Recla-
mationile* a se face in epistole deschise (nesigillate) si ne
francate. Acésta o repetim intru adineu, ca-ce totu se
mai intempla, de unii d'intre OO. cetitorii nostri reclama
in epistole sigillate, facundu spese netrebuintiose.

Cu 1. ianuaru 1871, st. v., „F e d e r a t i u n e a“
incepe cursulu annulu IV. de la infiintia-
rea sa.

Trei ani de grele lupte au trecutu preste
capulu nostru. Era in viitoriu ce ni sta innainte,
ce ne ascépta? Triumfulu causei? seu indurarea
de noue sufferintie? E in voi'a lui Ddieu. Elu
protege natiunea nostra de XVII secle si mai bine.
Elu va protege si pre cei ce lupta pentru causa
ei cea santa.

Situatiunea fiindu ace'a-si, *programmulu* nostru
inca remane *neschimbatu*. Credintiosi programmu
lui, vomu luptá si in viitoriu cu acelu-si devo-
tamentu catra natiune, carele ne-a condusu si
pana acum. *A cercá, a constatá si a urma opiniunea
publica a natiunii, va fi, ca si in trecutu, un'a d'in
principale nostre detorintie.*

OO. Cetitorii nostri sciu bine ca, precum nu
amu avutu nece odata pruritulu de a ne laudá,
asié n'amu avutu neci opillarésca insusire d'a ne
vaiera, lasandu aceste perfectiuni seu imperfectiuni
alt ru-a, cari sciu face capitalu politicu d'intr'in-
sele. — Noi nu promitemu politica innalta, munti
de aur, ci numai dupa poteri, dar' romanésca.
Ne marginimu a spune ca, precum n'amu siovaitu
neci una data in cursulu celoru trei ani, asié neci
in vitoriu nu vomu siovai. Nu vomu trage ma-
nusiile celea de pelle de epure pentru a
serie diplomaticosu-intieptiesce, dandu deodata
dr ptulu si lui *Danu* si lui *Stanu*, — neci ne
vomu ascunde la spatele altui-a, pentru a ne scuti
scump'a persona, ferindu-o de pericle eventuale, —
ci vomu continuá a stá si bunu pentru cellea ce
seriemu, ca-ci convictiunea nostra e, ca libertatea
se casciga numai cu sacrificie. Luptandu pentru
libertate, o perdemu a dese ori, inse ore se fia
mai pretiosa libertatea nostra personale? liberta-
tea unui, seu chiaru si a mai multoru individi,
decatu a natiunii intregu, carea in sa-si e lipsita

de libertate, in sa-si e incarcata in angustulu si
strintoratoriulu cercu alu unei politice egoistice?
Vomu staru cu bun'a, adeca prin tote mediulocele
legali, a largi cerculu carele, oprindu-ni liber'a
resuflare, tinde a ne sugrumá. Daca nu va cede,
amesuratu legiloru firesci, are sa se rumpa. Cei
ce-lu stringu cu putere maestrita, voru succumbe
logicei inesorabile a fapteloru. Speramu inse, ca
li-se voru deschide ochii mintii. E or'a a unspre-
diecea. E tempulu supremu pentru a-si recunosece
smint'a, a recunosece pre federatii sei naturali.
Crivetiulu, carele a si inceput a suflá de la
media-nopte, dede semnulu. Ore corifeii elementulu
magiaru, cari lu-conducu asta-di si deregu desti-
nele, intielege-voru, cunosce-voru periculu comune,
ce ne amenintia? Aci e tota cestiunea. — Ele-
mentulu magiaru stá medju-locitu, dar' mai aproape
decatu elementulu romanu, in callea torrintelui
teutonicu, preapotent si prepericulosu, chiaru
prin cultur'a sa, nu vivificatoria ca si elementulu
latinu ci sugrumatoria, precum de ajunsu dove-
descu in sapientato iele urme ce au lasatu de la
Rostocu pana la Pomerani'a si Posnani'a, unde si-a
inchiatu aproape, actiunea destructiva. — Boemi'a,
Moravi'a, Silesi'a, Carinti'a, Carnioli'a, etc., sunt in
ghiarele leului. Poté-voru ore scapá? Viitoriu
ni va aretá callea scaparii. Noi se speramu bine;
se speramu, ca ele voru scapá pre callea libertatii,
pre callea, prin carea si voru poté pastrá indivi-
dualitatea loru natiunale. Ca-ci dica c ne ce va
vre, calumniéie dupa datina si placere toti cei
ce tindu a ne infricá cu panslavismulu, este o
lege naturale, carea ni spune, ca tote poporatiu-
nile slavice, mai susu instrate, precum si cele-lalte
de la amedia-di (Croatii, Dalmatinii, Serbii, Bul-
garii) lupta cu barbatia si voru luptá si in viitoriu
pentru a-si conservá individualitatea natiunale. Avemu
onorea d'a cunosce, in persona, pre mai multi
d'intre anteluptatorii acestoru popore, si amu avutu
ocasiunea d'a li cunosce parerile in asta privintia.
Toti simpatisédia, prea firesce, cu colossulu inru-
ditu, dar' neci unulu nu vre, toti se infiora de
cugetulu de a-si perde individualitatea natiunale
si de a se contopi in acea massa monstruosa.

Legea firei ne opresce a presupune, ca nu ar' fi
sinceri. Este inse possibile, s' era totu dupa legea
firei, ca aceste popore slavice, desperandu a-si
poté pastá individualitatea natiunale, voru fi sil te
a alege, — si atunci nesmintitu se voru arruncá
in braciele colossulu inruditu, preferindu morte
individualitatii natiunale, intru intielesu politicu,
scindu, ca celu pucinu voru via in sinulu familiei
celei mari, neperdiendu neci speranti'a renascerii
viitorie prin libertate, carea va petrunde odata si
in trupulu colossulu, asta di inca accidetoriu prin
rigidulu despotismu. — Atérna multu, forte multu,
de la cei ce conducu destinele Ungariei politice, ca
ei se spriginesca d'in tote poterile pre aceste
popore in lupt' loru pentru conservarea indivi-
dualitatii loru natiunale si a se f rí, ca de focu, de
politic'a, carea, — dupa axiom'a pururea adeverata
si preadesu urmata in vietia poporeloru: „Flec-
tere si nequeo Superos, Acheronta movebo“,
se-i silesca a se arruncá, ba se-i impinga chiaru in
braciele colossulu desu amintitu.

Mai de parte. Elementulu magiaru, d'impreuna
cu celu romanu, formédia *parietele despartitoriu*
intre marea familia slavica de la media-nopte si
de la amedia-di. Dorescu, si rogu pre Ddieu, ca
acestu *pariete* se duredie in eternitate si se fia
tare, precum sunt stancele acoloru munti carunti,
cari incongiura frumosele patrie ale acestoru doue
natiuni. Acésta dorintia a mea, chiaru in ceea ce
privesce elementulu magiaru, este sincera, ea inse
nu provine d'in predilectiune catra acésta natiune,
lacoma de predomnire si pururea applecata spre
appesarea altoru-a, nu, ca-ci spre acésta nu, ci
numai spre contrariulu acestui sentimentu ni a
datu causa, in cursu cellu pucinu de patru sute
de anni incoce, inca odata dara, nu d'in iubire
catra magiari, ca-oi in politica n'au de a face
sentieminte, ci puru si simplu numai si numai
d'in comunitatea interesseloru celoru mai vitali
alle natiunii nostre cu alle cellei magiare. Atérna

multu, pote totulu, de la politic'a Ungariei, de a
impedecá, de a nu lassá, ca lav'a sclavica, dandu
preste capetele nostre, se ne cotropesca. Noi Ro-
manii cunoscemu missiunea si detorintiele nostre.
Le vomu si impleni. Man'a amica neci odata nu
o vomu respinge, ar' egoismulu politicu, celu
odiosu si impuru, lu vomu combate, lu vomu
sfaremá chiaru si cu urmarea axiomei funeste
„Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo!“
Avemu redint'a in Ddieu si in vitalitatea natiunii
nostre. Acésta credintia ni-au datu poterea d'a
luptá in trecutu si ni-va dá in viitoriu. Noi vomu
persevera, si trebue se perseveramu, ca lumea se
védia, ca suntemu nemultumiti, ca nu renunciamu
neci la drepturi, neci la lupta pentru ele. Cau'a
nostra trebue tienuta in evidentia perpetua, popo-
rulu nostru pururea in agitatiune, ca ellu insu-si
se aiba cunoscentia de causa si consciint'a des-
cepta. Chiaru passivitatea nostra inca are se luore
prin poterea inertiei, ca se impedece rotele meca-
nismulu, carele tinde a ne stélcí, pentru ca cei
ce lu-deregu se fia siliti a se convinge, ca schimbarea
sistemulu e de imperiosa necesitate. Loviturele
poterii neci nu ne voru infrange, neci nu ni voru tur-
burá mintea. Sufferintiele nu ne voru poté retiené
de la continuarea luptei. Ur'a nu ne va abate de
la callea cea drepta a unei politice reconciliatrice.
nteressele vitali alle natiunii nostre voru fi pu-
rura indreptariulu actiunii si activitatii nostre.

De la 18. ianuaru, 1871, vomu luá era in
mana conducerea diurnulu „F e d e r a t i u n e a“
e a. Amicii nostri de principie, speramu, ca ni
voru dá, ca si in trecutu, spriginulu spiritualu si
materiale, pentru ca nu, parasiti, se ajungemu la
stadiulu de a succumbe sub greutatea sarcineloru
multifarie.

Cetitoriloru nostri „annu nou ferice!“ Na-
tunii nostre implinirea aspiratiuniloru salle celloru
drepte! Si, spre tote acestea, ajutorulu lui Dom-
nedieu Santulu!

Vat'u, 18 decemvre 1870. st. n.

Alessandru Romanu

De pre campulu resbelulu.

Luptele de la 14. si 15. dec., intemperate la
Freteval si Vendome, nu sunt inca cunoscute pre
deplinu, ca-ci atátu francesii, câtu si prusii obser-
va in raporturile loru despre aceste lupte una
reserva forte mare. Buletinele nemtiesci nu men-
tiuneza nemic'a despre lovirile de la Freteval,
inse cu tote acestea ele paru a fi fostu forte ve-
heminte si sangerose, ca ci francesii, fiindu respinsi
d'in acésta cetate, in cursulu noptii au re-
ocupatu-o de nouu. De altmintrelea, succesulu tac-
ticu alu acestoru lupte e numai de una impor-
tantia mica facia de rezultatulu strategicu, ce li
se pote atribuí. Luptele de la Beaugency si Ven-
dome au inlesnit francesiloru concentrarea pote-
rilor loru armate de pre tiermurulu stangu alu
Loirei, precum si possibilitatea d'a luá pusetiune
in nordu-ostulu Franciei, prin una mersu de flancu
spre Le Mans. Acésta pusetiune flancata ce o
voru ocupá o la Le Mans nu nunai va amenintia
veri-ce innaintare a armatei principelui Fridericu
Carolu spre sudulu Franciei, ci va inlesni tru-
peloru franceze chiaru si ofensiv'a contr'a armatei
nemtiesci assediatore de la Parisu.

„Acésta miscare, observa diurnulu vienesu
„Neue fr. Presse“, este, fara indoie, cea mai buna
operatiune strategica, intreprinsa de francesi in
resbelulu presinte, si, in impregiurările de facia,
este lucrulu celu mai intieptu ce au potutu
face; ca-ci ei apera sudulu, remanu in apropia-
rea Parisulu si si-tienu deschisa linia de retrage-
re spre porturile cele tari ale litoralulu.“ Drep-
tu ace'a, retragerea trupeloru franceze d'in Ven-
dome nu e neci una perdere pentru francesi,
de ora-ce si de altmintrelea despre una tiene
durabila a liniei de la Loir'a nu mai poté fi neci
vorba. Generalulu Chancy se nestiesce a ajunge
in castrele de la Coulin, pentru ca apoi se se
pota intari acolo.

Diariul nemțescu „Frankf. Ztg.“ publica, cu privire la sangerosele lupte de la fluviul Loir'a, următoriele date, primite d'in Meuny, in 11. dec.: „Padurea de la Marchenoir fù loculu, contr'a carui-a diviziunea de cavalleria Stollberg, spriginita de unu batalionu bavaresu, întreprinse in 7. nov. una explorare mare, prin carã s'a constatat prim'a data si in modu sangerosu puterea armatei franceze de la Loir'a. Dupa doue zile urmã bataia de la Coulmiers, in urm'a carei-a corpulu de armata alu generalului Tann s'a retrasu spre Toury. D'in diu'a ace'a, corpulu bavaresilor s'a redusu la mai bine de diumetate. Dupa mersuri fortiate si obositorie de trei septemane, acestu corp de armata fù, in noue zile dupa oalta, de sèpte ori in focu. Armata nostra posteza in presinte innaintea padurii de la Marchenoir. Terenulu, ce l'amu ocupatu dupa lupte de optu zile, abid stã in proportiune cu sangele versatu.

„Tienutul de la Loigny, unde s'a inceputu lupt'a in 1. dec., pãna la Villermain, unde stãtioneza de presinte avangardele francesilor, se pote percurge, asié d'icund, in unu mersu de una di. Nu potemu negã, cã resbelulu a luat in momentul de facia una alta forma. Trupele ce ni stau innainte nu sunt bande neorganizate si conglomerate, ci una armata populara, petrunsa de insufletire nationala. Cu privire la francitireuri, cari pusca d'in locuri ascunse a supr'a militarilor singurateci, inse, in data ce merge contr'a lor una colona mai mare, devinu cetatiani pacifici, mi-am datu degiã de mai multe ori opiniunea condemnatoria; cu tote acestea nu potu a nu dã espressione stimei ce am facia de armata, carea se lupta contr'a nostra de unu-spre-diece zile. E dreptu, cã si ea contine elemente demoralizate, inse cu atãtu mai mare mi-este, stim'a facia de belliducele, care scie impedeã, ca aceste elemente demoralizate sè nu influentieze a supr'a celor-a-lalte pãrti ale armatei. Candu vorbescu estu-modu, dice correspondentele diariului indicatu mai susu, sum numai echoulu militarilor nostri. Fiasce-care satu cuprinsu de nemti, trebuia sè se ocupe cu lupte si sacrificie sangerose.“

Unu telegramu oficialu d'in Versailles, datu d'in 18. dec., anuncia: Corpulu alu diecelea de armata prinse in lupt'a d'in 17. dec., in urm'a carei-a s'a ocupatu cetatea Vendome, siese tunuri si una mitrailleusa. — Avangardele persecutara in 17. l. c. unu corp de armata alu inamiculu; ocupara, dupa una lupta mica, cetatea Epuisay, si facura 230 prisionieri. — Avangardele coloneloru, tramise d'in Chartres contr'a inamiculu, avura la Droue una lovire gloriosa contr'a aloru siese batalione inimice. Perderile inamiculu se urca la 100 morti, mai multe cara cu proviantu si la unu transportu de vite. Perderile nostre facu unu oficeriu si 25 fetiori raniti.“

Precum se vede, scirile de mai susu constata numai mersulu generalului Chancy spre Le Mans, si asié nu incãpe neci unu indoiela, cã in aceste lupte a fostu ingagiata numai arrièregard'a armatei nordice de la Loir'a; era cãtu despre prisionierii cu cari se mandresce buletinulu nemțescu, acei-a nu potu consiste decãtu d'in morbosii, cari se afla de comunu inderetrulu fiasce-carei armate mari. Cetatea Epuisay, despre carea se mentiuneza in telegramulu de mai susu, cã a fostu ocupata de corpulu alu diecelea de armata, jace pre drumulu directu si celu mai scurtu, care conduce de la Vendome la Le Mans, si de aci urmeza, cã generalulu Chancy, luandu-si acèsta directiune, a incunguratu pre principele Fridericu Carolu si pre marele duce de Mecklenburg.

Unu telegramu nemțescu d'in Karlsruhe, datu d'in 19. dec., comunica: Generalulu Glimmer avù cu brigad'a prima si a dou'a una lupta seriosa la Nuits contr'a unei poteri considerabile a inamiculu, carea se terminã cu unu atacu contr'a garei cãlîi ferate si a cetãtii. Inimiculu se retrase la murgitulul serei. Perderile nostre se urca aproape la 300 morti si raniti; principele Vilhelmu de Baden e usioru ranitu. Relativu la acèsta afacere, primiramu d'in Bordeaux urmatoriulu telegramu, datu d'in 20. decembrie: „24.000 prusi atacara, in 18. l. c., cu 11 batterie cetatea Nuits si o ocupara dupa una lupta violinta. Perderile prusilor sunt mari, era ale nostre, de-si sentite, sunt totu-si mai neînsemnate.“ — Prusii au parasitu siesulu Cher si se concentreza la fluviul Loir'a. Francitireurii atacara la Havre 60 calareti prusesci, d'inte cari 10 insi fure ucisi si mai multi vulnerati. — Dupa scirile d'in Vien'a datate d'in 21. dec., generalulu Trochu incunoscutiã, prin una epistola, pre ministrulu Gambetta despre una erumpere mare.

Diariulu „Indép.“ publica urmatoriile sciri electrice, primite d'in Lille, in 17. dec.: „Se co-

munica cu siguretate, cã prusii au parasitu cetatea Amiens si se retragu spre Clermont. Cetãtile Roy si Montdidier sunt ocupate de francesi. Generalulu Faidherbe telegrafeza d'in Corbie, langa Amiens: „Dragonii d'in nordu facura 30 de prisionieri prusesci, si prinsera 27 cai, cara, arme si farina. La Chauny se signalizeza 10.000 trupe nemțesci. Lut'a Amiens si Ham se ascepta una lupã. Provincia Normandia e liniscita.“

Diariulu „Echo du Nord“ scrie, cu datulu 17. dec., urmatoriile: „Inimiculu parasit cetatea Amiens ieri demanetia. Trupele prusesci se retraseru cu rapediune spre Clermont si Parisu, lasandu la una parte drumulu ce conduce de la Montdidier cãtra Roy, de-ora-ce aceste locuri sunt ocupate de trupele franceze. Citadel'a remase in man'a prusiloru, cari s'au prevediutu cu fortificatiuni. Autoritãtile nemțesci, inainte d'a parasit cetatea, emisera una proclamatiune cãtra poporatiunea de acolo, prin carei-multumescu pentru conduit'a ei cea buna si i-promitu, cã se voru reintorce cãtu mai curundu (?). De alta parte s'a observatu una colona nemțescã, constatatorã d'in 10.000 fetiori; ea si-a luat calea de la Soissons, a mersu spre Chauny, si s'a signalisatu in Montescourt. E greu de a afirmã, cã scirea acèsta ar fi adeverala, inse nu incãpe neci unu indoiela, cã in totu tienutul se observa una miscare forte viua a trupeloru inimice, cu scopu d'a impedeã mersulu generalului Faidherbe. Dreptu-ace'a trebuie sè ne asceptãmu la lupte noue.“

Una scrisore, tramisa diariului mai susu indicatu d'in La Fère, relateza despre mesurile cele mai energice de aperiare ale garnisoniei prusesci. Fortificatiunile lor sunt scutite prin mine, cari se estindu in departare de diece metre. — Pre muri sunt asiedate si cãte-va tunuri, pre cari francesii le-au uitatu a le demontã.

Se comunica d'in Beauvais: „Prusii s'au retrasu de aici, si au mersu spre Gisors si Gonesse. Inimiculu ce se retrage d'in Amiens si-a luat calea preste Fille, inse a lasatu la una parte loculu acestu-a.“

Se scrie diariului „Gazette de Mons“ urmatoriile: „Nemti, facundu una demonstratiune contr'a cetãtii Havre, au renunciatu de a o atacã. Se pare cã generalulu Manteuffel se marginesce in momentul presinte numai la impregiurarea de a si sustiené impreunã sa cu Parisulu. E probabilu, cã in cartierulu generalu se presupune, cumcã preste putienu armata d'in Parisu va face de nouu una erumpere, carea va fi indreptata de asta-data spre vestu si nordu, cu care ocaziune trupele generalului Manteuffel voru servi, in casu de lipsa, armatei asediatorie de a dou'a reserva.“

Discursulu de aperiare

pronunciatu de

Ionu Porutiu

cu ocaziunea pertractarei processului de presa intentatu „Federatiunei“ de procurorulu generalu magiaru sub pretestulu notei de infidelitate, in 7. dec., inaintea camerei juratiloru d'in Pest'a.)*

(Fine.)*

Voiu trece acuma, domniloru jurati, la aperiarea speciale a pãrtii incriminate d'in articolulu meu.

Inse, inainte d'a intrã in materia, credu cã ar fi dora chiaru de prisosu d'a accentuã cã, precum eu, asié toti ceia-l-alti romani d'in Transilvania, Ungaria si Banatu avemu cele mai sincere simpatie cãtra Roman'a. Si nimene nu ni pote luã in nume de reu aceste simpatie, cãci ele sunt pre-naturali: sangele — precum se dice — nu se face apa: consangeni se iubescu unii pre altii; inse sum convinsu cã, ca cetatiani liberi, independinti, pacifici, si iubitori de dreptu si dreptate, nu suntetu nece Domn'a-Vostre, domniloru jurati, inimici ai Romaniei, ba sum convinsu chiaru, cã v'ati bucurã d'in tota anim'a, daca Ungaria ar fi in relatiuni bune si amicabile cu Roman'a, ce'a ce si eu, ca cetatianu romanu, liberu, independentu, pacificu, si iubitoru de dreptu si dreptate alu acestei tiere, dorescu d'in tota anim'a, si la ce-voiu contribuf si eu, incãtu debilele mele poteri me voru ajutã.

Permiteti-mi dara, domniloru jurati, ca sè vi citescu partea incriminata a articolulu meu; ca sè vi demustru intentiunile mele ce am esprimatu acolo in modu respicatu si lamuritu, si, in fine, ca sè vi probezu, conformu principiiloru de dreptu desvoltate mai inainte, dupa convictiunea mea interna si neclatita, deplin'a mea innocèntia contr'a acusatuniloru nefundate ale Dlui procuroru generalu.

Partea incriminata a articolulu meu este urmatori'a:

*) Vedi nr. preced. alu „Fed.“

„Romanulu“ de la 2. aug. v. ni spune, cã prefectulu de Valcea a tramisu guvernulu romanu una telegrama, prin carea i face cunoscutu, cã trupe unguresci s'au concentratu pre fruntaria Romaniei, la punctulu Riulu-Vadului. Cunoscutu tienut'a guvernulu austro-magiaru facia cu Roman'a, noi suntemu gat'a a crede, cã asemene sciri nu sunt chiaru absurde. Roman'a nu trebuie sè uite batutu-jocurile austro-magiare d'in tempulu guvernulu lui Ionu Brateanu. Acelea batutu-jocurile potu sè devina asta-di violintie indreptate contr'a esistintiei Romaniei. Bine cã Consululu Generalu austro-magiaru s'a grabitu a demint' scirea impartesita de „Romanulu“, inse se scie, ce pretiu potu sè aiba asemene demint'ri, mai vertosu austro magiare. Roman'a nu trebuie dara sè stèe nepregatita, ca sè o surprinda evenimentele si pericolulu; ea trebuie sè se armeze si sè fia gat'a in totu momentul, cãci Francia inca numai pãna atunci va iubi pre Roman'a si va fi mandra de ea, pãna candu acèsta se va aretã demna de protectiunea Francei. Sè nu ne indoiimu in Francia nece una-data, inse sè facemu si noi totu ce potemu pentru aperiarea nostra.“

Ce poteti dara scote, domniloru jurati, d'in aceste sfire ale articolulu meu, cetite de mine si acusatate de onorabilulu Dnu procuroru generalu cu crim'a infidelitãtii ca delictu de presa calificatu?

Cãtu pentru mine, credu, cã nece eu, nece alti omeni iubitori de adevuru nu voru potè sè esplice lineele memorate altmintre decãtu in modulu urmatoriu:

1) Auctorulu articolulu in cestiune areta simpatie cãtra Roman'a elu se teme, cã acèsta va fi atacata de Austro-Ungaria si, d'in acestu motivu, i chiama atentiunea, ca sè se armeze, pentru ca, in casu de pericol, sè se pota aperiã contr'a acestui atacu esternu ce o-ar amenintã; inse, precum areta lamuritu inse si passagiile incriminate, auctorulu articolulu nu provoca pre Roman'a ca sè se armeze, pentru ca sè atace ea pre Austro-Ungaria;

2) Auctorulu lineeloru acusatate nu este multumitu cu tienut'a guvernulu austro-magiaru manifestata cãtra Roman'a mai vertosu sub tempulu guvernulu lui Ionu Brateanu;

3) Auctorulu articolulu incriminatu nu dã crediementu deplinu demint'rilor oficiali austro-magiare.

Eu credu, domniloru jurati, cã, in aceste trei puncte, v'am espusu claru si precisu sensulu articolulu meu incriminatu, si cã nece chiaru malit'a si invid'ia nu potu sè lu interpreteze si esplice altmintre decãtu cum vi-lu interpretai si vi-lu espicai eu insu-mi. Apoi, dieu, eu sustienu si asta-di si voiu sustiené totu-de-un'a ce'a ce am scrisu in articolulu meu si v'am analisatu Domniloru-Vostre aci; a nume, — precum d'isei mai inainte, — nu numai eu, ci toti ceia-l-alti romani d'in Transilvania, Ungaria si Banatu, avendu simpatiele cele mai sincere cãtra Roman'a, n'amu dorit delocu si sub nece unu protestu, ca Roman'a sè fia atacata sèu surprinsa nece de Austro-Ungaria nece de altu statu sèu alta natiune, precum nu amu voiit nece, ca natiunea magiara sè fia atacata sèu surprinsa pre nedreptulu de Roman'a ori de alte state sèu natiuni, d'in simpl'a ratiune, cã nu este iertatu a atacã pre nimene, precum avui onorea d'a vi espune mai pre largu in partea precedente a discursulu meu de aperiare, unde am esplicatu principiulu de dreptu: „Neminem laede!“ (Nu vatemã pre nimene!), principiu, pre carele, sum convinsu, domniloru jurati, lu respectati si Domn'a-Vostre. Incãtu a fostu inse fundata temerea mea, cã Roman'a potèã sè fia espusa vre-unu pericolu d'in partea Austro-Ungariei, permiteti-mi, domniloru jurati, ca sè vorbescu si in acèsta privintia cu franchet'a si sinceritatea cari convinu cunosciintiei mele, espunendu-vi cã anulu 1856, in care Roman'a fù asediata si ocupata de armata austriaca, a lasatu acolo reminiscèntie triste; dar', afara de acèsta, mai sunt inca si alte cause, cari demunstra, cã Austro-Ungaria nu stã nece decãtu in relatiuni bune si amicabile cu Roman'a; asemene cause sunt, de esemplu, cã junimea studiosa la academiile magiare invetia in dreptulu publicu magiaru, cã regele magiaru n'a renunciatu nece una-data la drepturile sale — putative — a supr'a Romaniei, Serbiei, etc., si cã, prin urmare pote sè vina tempulu, candu va pune in valoare aceste drepturi; in legatura cu aceste fapte este si impregiurarea cã, cu ocaziunea incoronãrii regelui magiaru in 1867, au falfaitu acolo si flamurele Romaniei, Serbiei, etc. Voiu mai amint' cã atãtu diariile germane vienesse „Presse“, „Neue freie Presse“ si altele, despre cari se scie cã au fostu totu-de-un'a in care-va relatiuni cu contele Beust, ministru austro-magiaru alu afaceriloru esterne, cãtu si unele diurnale magiare, mai vertosu sub tempulu guvernulu lui Ionu Brateanu, — care d'altmintre nu e inimicu alu natiunii magiare, precum unii au afirmatu si, pote, afirma inca, — au publicatu mai multi articli batutu-jocuritori si insultatori relativi la Roman'a. Eca, domniloru jurati, tienut'a guvernulu austro-magiaru manifestata, sub guvernulu lui Ionu Brateanu, facia de Roman'a, in urm'a careia am

potutu să am temerea fundată, că Românii ar' pot' fi amenințați d'in partea Austro-Ungariei. Tote aceste sunt fapte, cari nu presupun nece decât amicitia și relațiuni bune d'in partea Austro-Ungariei față de Românii. Deci, ca romanii n'am avut eu ore dreptului și detorința d'a trage atențiunea Romaniei a supr'a pericului și d'a o invită să se armeze pentru a se pot' a p e r a în casu de necesitate? Era cătu pentru demințirile oficiali, fia austromagiare, fia altele, marturisescu că eu sum totu-de-un'a forte rezervatu d'a li dá credientu deplinu, și nimene, care cunosece natur'a demințirilor oficiali, n'are să se mire de acésta reserva a mea. Cine să nu si-adauca ore a minte de discursurile contului P a l i k a o, tiente ver'a trecuta in Corpulu-Legislativu alu Franciei; cine să fia uitatu ore demințirile oficiali ale acestui instrumentu alu despotismului, cari, tote, se referiau la reabellu prusso-francesu ce se continua inca și asta-di? A trecutu acú multu tempu de candu scie tota lumea, că demințirile oficiali in cestiune nu erau decâtu pure neadeveruri. Dar' să nu mergemu asié departe. Ve veti aduce dora a minte, domniloru jurati, că, sunt abie doue lune, mai multe telegrame și corespondintie, publicate in diverse diurnale, respandean faime despre miscări ruse, despre concentrări de trupe ruse, etc., pre cari diariulu oficialu d'in Viena „Wiener Abendpost“ incep' a le deminți in modu sistematicu, cutezandu a confirmá demințirile sale inca și prin provocarea la unele consultări ce se teneau in acésta privința in consiliile ministeriali sub presiedința Majestáti Sale; asié că chiaru diariulu „Peather Lloyd“, cunoscundu de siguru adeverulu acestoru faime alarmatorie, s'a scandalisatu și a reprobatu cu indignatiune procedur'a neconscientiosa a foiei oficiale „Wiener Abendpost.“ Si, intr'adeveru asta-di vedemu d'in not'a circularia a lui Gorgiacofu, ce valore au si au potutu să aiba candu-va demințirile oficiali publicate in „Wiener Abendpost.“

Aceste sunt domniloru jurati, faptele simple și evidente, pre cari se baseza lineele ce vi le cetii mai inainte d'in articulu, incriminatu de Dlu procuroru generalu. DVostra vedeti, că eu n'am facutu alta ce in articulu meu decâtu am chiamatu atențiunea Romaniei la aপরার sa propria contr'a invasiunii ce o ar' amenința d'in partea Austro-Ungariei, dar' nu o am provocatu ca ea să atace pre Austro-Ungaria. Numai Dlu procuroru generalu afirma, că s'ar' cuprinde asié ce-va in articulu meu. — Inse, dacă — precum am demunstratu mai inainte — este adeveratu, că dreptulu, naturalu ori positivu, nu permite ataculu contr'a nimenui: apoi nu mai putinu este adeveratu, că atacatulu are dreptulu celu mai incontestabilu d'a se aপর' contr'a ori-cui si facia de ori-cine, care nu respecta principiulu: „Neminem laede!“ (Nu vatemá pre nimene!) Inse, repetu, eu nu am provocatu pre Romanii la atacu contr'a Austro-Ungariei, ci o am provocatu numai, ca să se aপর' atunci, candu dins'a ar' fi atacata d'in partea acestor'a; era dreptulu de resistința și aপর' contr'a atacului, — precum am arestatu, — este sacru și inviolabilu contr'a ori-cui si facia de ori-cine, dacă numai nu voim să confundámu și să interpretámu reu conceptulu adeveratu alu dreptului.

Numai acésta intielesu se pot' atribui articulu meu, dupa judecat'a a ori-carui omu iubitoru de dreptate. Aceste sunt cugetele și intențiunile mele exprimate acolo lamuritu și claru.

Dacă Dlu procuroru generalu n'ar' esplicá dreptulu de aপর' in modu egoistu si esclusivu ci l'ar' generalisá contr'a ori-cui si facia de ori-cine, precum lu intielegu nu numai eu, ci, sum convinsu, si DVostra, domniloru jurati, atunci nu m'ar' fi citatu aci d'in caus'a că am cutezatu a professá in articulu meu sanctitatea și inviolabilitatea dreptului de resistința séu de tutela (aপর' propria; d'in caus'a, că eu voiescu, ca nece una natiune să nu fia atacata de una alta natiune straina, și, in fine, d'in caus'a, că eu tienu de celu mai justu principiulu desvoltatu mai inainte: „Vim vi repellere licet“ (Este iertatu a respinge fort'a cu fortia.) Inse Dlu procuroru generalu, precum se vede, este in ratecire in privința caracterului generalu și comunu alu dreptului de aপর'. DVostra, domniloru jurati, vedeti bine acésta mare și funesta ratecire a Dlu procuroru si, a buna sema, nu o veti sanctioná prin verdictulu Domniei-Vostre. Nu mi-a placutu nece una data a sondá secretele și cugetele interne ale cui-va, că-ci eu judecu numai dupa fapte; inse de asta data sum aplecatu a crede, că Dlu procuroru generalu nu este amicu alu Romaniei și că, celu putienu d'in incriminatiunile Domniei-Sale contr'a articulu meu, s'ar' pot' deduce, că d'insulu ar' sentí cum-va nu sciu ce placere, dacă Romanii, lipsita de ori-ce mediu-loce de aপর', ar' cadé victima celui d'antáiu cuceritoru; intr'adeveru, nu potu pricepe altmintrea superarea profunda a Domniei-Sale, d'in caus'a că eu am facutu pre Romanii atenta la aপর' sa. Au Dlu procuroru crede dora, că Ungaria nu are vr'unu interesu, ca Romanii se fia tare, ferioita și capabila d'a se aপর'? Ar' fi dorerosu, dacă Domnii-a ar' avé asemene convingeri

Dupa tote câte am disu până aci despre pace, despre politica cuceririi, despre dreptulu de aপর'; și, dupa aplicarea totoruru acestoru concepte la partea incriminata a articulu meu, mi re-

mane, pentru a vi demunstrá, domniloru jurati, deplin'a mea innocința, ca să chiamu, in fine, in ajutorulu meu și dreptulu și legile positive.

A nune, in casulu de facia, Dlu procuroru generalu m'acusa cu crim'a de infidelitate ca delictu de pressa calificatu, si cere a se luá in consideratiune urmatoriele determinatiuni ale legiloru in vigore:

1) Tripart. Verböczianu, Part. I., titl. XIV. § 8. unde, sub inscriptiunea: „De casibus notam in his afferentibus“, se dice: „Item Inductores exterorum hominum spoliatorum, vel stipendiarios, ad disturbandum internum regni statum.“

2) Legile d'in 1723, art. IX., §. 5. unde, sub inscriptiunea: „Casus notam infidelitatis adhuc inferentes“, se dice „Prout et Inductores et Conductores quorumcunque hominum, ad spoliandum et disturbandum internum regni statum.“

Trebuie să insemnu aci că, precum am observatu d'in actulu de acusatune ce mi-s'a comunicatu, Dlu procuroru generalu, combinandu aceste doue pusetiuni, putinu diferite un'a de alt'a, ale legiloru concepute in testu latinu, le a tradusu in limba magiara cu putina esactitate; inse smint'a cea mai mare a Domniei-Sale este că, — nu sciu, ca voia séu fára voia, — d'insulu a mai adausu cátra traductiunea sa imperfecta urmatoriele cuvinte, pre cari, ori cátu nu le am cercatu in testulu originalu si genuinu alu legiloru, le am aflatu, aceste sunt: „Vagy idegen hatalomnak e végetti felbojtása.“ (Séu acitiarea spre acestu scopu a unei poteri straine). Parerea mea este că, atunci candu Dlu procuroru generale acusa pre cine-va — cu dreptu séu fára dreptu cu crim'a grave de infidelitate, ar' avé celu putinu detorința strinea d'a nu dice mai multu decâtu legea. Judecati dara, domniloru jurati, incátu este legale procedur'a Dlu procuroru generalu facia de mine.

3) Dlu procuroru generalu citeza, in fine, contr'a mea §. 4. alu articulu de lege XVIII d'in a. 1848, unde se dice: „Ki valamely bün, vagy véttség elkövetésére, egyenes és határozott felhívást tesz sajtó útján, de annak nem lön semmi következménye, mint büntetésről tekintetvén, a köztörvények sulya szerint fog büntettetni“ (Celu ce face pre calea pressei apellu directu si espresu la comiterea vrs.unei crime séu vre-unu delictu, dar' fára vr'unu resultatu, fiindu consideratu ca atentatoru, se va pedepsí dupa greutatea legiloru comuni).

Aceste sunt determinatiunile legiloru in vigore, la cari se provoca Dlu procuroru generalu, crediendu a pot' demunstrá crim'a de infidelitate ce o asiu fi comisu prin publicarea articulu meu.

Cátu pentru mine, atátu dupa cele ce am desfasuratu in partea prima a discursulu meu de aপর', cátu si numai dupa simpl'a recitare a legiloru si a paragraforu, cu a caroru-a calcare me acusa Dlu procuroru, eu tienu de prisosu, domniloru jurati, de a vi demunstrá mai pre largu, abusandu de pretios'a DVostre atentiune, că nece am adunatu, nece am condusu vr'una potere straina armata pentru a despoiá acésta tiera séu pentru a-i conturbá prin violentia ordinea interna si a-i restoriná starea pacifica, nece am provocatu pre cine-va, nece directu, nece indirectu, ca să comita crime séu delicta séu ori-ce fapte degiositorie, ci, precum v'ati potutu convinge, domniloru jurati, atátu d'in insu-si articulu incriminatu, ce vi-l'am recetit, cátu si d'in paragrafiu memorati ai legiloru, eu am exprimat in articulu meu chiaru contrariulu incriminatiuniloru cu cari voiesce a me persecutá Dlu procuroru; a nune, intonezu inca una data si i urma, că in articulu meu am professatu sanctitatea și inviolabilitatea dreptului de aপর' contr'a atacuriloru brutali si injuste, ce'a ce voiu professá totu-de-un'a, contr'a ori-cui si facia de ori-cine, fiindu mai gat'a a-mi sacrificá in-sa-si vieti'a decâtu a renunciá la acestu dreptu.

Domniloru jurati!

Fára ca, dupa datin'a oratoriloru, să sentiu trebuința de a mai face, inainte d'a terminá, macaru una scurta resumere a totoruru argumintelor, cu cari v'am ostenitu in destulu pretios'a DVostre atentiune, terminandu discursulu meu, repetu principiile ce vi sunt atátu de cunoscute: „Neminem laede!“ „Vim vi repellere licet“ si submitu acésta causa judecáti conscientiose a Domniei Vostre.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 20. dec.

Vice-presiedintele Stefanu Bittó deschide siedinti'a de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Stef. Gorove, Ios. Szlávy, b. Ios. Eötvös, Carola Kerkápoly si Col. Bedekovics.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, presiedintele anuncia mai multé petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Tom'a P é c h y interpelleza pre ministrulu comunicatiunei in privința calamitatiloru de comunicatiune, intrebandu-lu dacă are de cugetu a luá mesur'e energice pentru curmarea loru. — Ministrulu Stefanu Gorove respunde numai decâtu la interpellatiunea deputatului

P é c h y, care se declara multumitu cu respunsulu datu' era camer'a ié actu despre elu.

Comisiunea verificatoria relateza despre verificarea alegerei deputatulu b. Alesiu B á n f f y, alesu in Simleulu-Selagiului. — Se imparte in sectiunea a optu-a.

La ordinea d'fiei urmeza votarea nominala a supr'a proiectulu de lege despre monopolulu de tabacu. Dupa una discussiune scurta relativa la form'a intrebării, presiedintele formuleza intrebarea in modulu urmatoriu: „Primesce séu nu camer'a proiectulu de lege despre prolungirea monopolulu de tabacu de basa pentru desbaterea speciala?“ — Resultatulu votării nominali este urmatoriu: d'intre 433 deputati verificati, 186 votara p e n t r u, si 125 c o n t r ' a proiectulu; 121 deputati sunt absinti; presiedintele n'a votatu; prin urmare proiectulu d'in cestiune s'a adoptatu cu una majoritate de 61 voturi de basa pentru desbaterea speciala.

La desbaterea speciala, camer'a accepteza proiectulu fára observare.

Se pune in desbaterea camerei proiectulu de lege despre indemnitatea guvernului, relativa la perceptiunile si erogatiunile pentru lunele ianuaru si februaru d'in anulu 1871.

Raportorulu comisiunei centrali, Colomanu Széll, recomanda camerei primirea proiectulu d'in cestiune.

Dupa una discussiune mai lunga si viua, la carea participara mai multi deputati, camer'a accepteza cu majoritate mare proiectulu de lege de basa pentru desbaterea speciala. — La desbaterea speciala se admite fára neci una modificatiune.

Dupa acéa se cetescu a trei-a ora si primescu definitivu proiectele de legi despre dările directe, pertratate in siedinti'a de la 19. decemvre.

Siedinti'a se inchiaia la 3¹/₂ ore d. m.

Romani'a.

Adunarea Deputatiloru.

Siedinti'a de la 28. novembre 1870

(Fine.)*

D. F l e v a vorbesce contr'a inchiderii discussiunii, care, punendu-se la votu, se respinge.

D. Demitriu G h i c a, avendu cuvintulu, aréta că s'a veditu atacatu in alegerea facuta in person'a dlui Donici. Dsa nu merita blamulu, dacă n'a urmatu uritulu obicei cu ministrii, candu vinu la potere, să vina cu amicii loru. — A numitu pre d. Donici, si mai multe lune s'a muncitu ca să-i capete concursulu. Concesiunea a fostu forte impopulara si a crediutu nimeritu a numi pre d. Donici, spre a popularisá acea concessiune printr'una severa controlare. In multe casuri, d. Donici erá preste mesura severu si veneá multe reclamatii in contr'a lui. Aréta apoi cum dsa a luat iniativ'a să comunice dlui Ambron, că nu se va multumi numai cu controlulu dlui Brand, ci se voru supune tote lucrările si la aপর'farea consiliuluu technicu alu ministeriulu de lucrări publice. Candu se constata, că mai sunt 56 milioane in cassa, cari sunt de ajunsu pentru celelalte lucrări remase, d. Blaremburgu nu mai trebuie să vina a face diferite insinuări. Să nu ni para bine că s'a aprinsu foculu. Să-lu stingemu cu apa, pentru că nu se isbesce numai creditulu dlui Strusberg, ci chiaru si alu Romaniei. Să se inchida dar' discussiunea, pentru că acestu dosaru nu se inchide adi, ci la finirea totoruru căiloru.

Dlu Aristide P a s c a l u, luandu cuvintulu, dice, că numirea dlui Ambron si manu-tinerea lui a fostu una calcare de lege. D. ministru de adi a intratu in lege. E acum unu raportu lungu. Acestu ministeriu nu crede, că va luá respunderea actelor guvernului trecut. Propune dar' ca raportulu să se publice, spre a fi studiatu bine de adunare. Roga, ca adunarea să lase cestiunea in suspensiune, să se tiparésca raportulu si să se studieze. Nu crede, că guvernulu se va opune la acésta, că-ci nu crede că voru luá d-loru respunderea actelor guvernului trecut.

D. T. V a c a r e s c u aréta, că constatarile cassei de cátra dsa sunt adeverate, precum o marturescu insu-si d. Steege intr'una scrisore a sa. Staruie a dá apoi diferite detalie a supr'a modulu, cum a facutu constatarile speciale, dupa votulu datu de camera in urm'a interpellării dlui Agarici in acésta privința. Esplica, cum d. Ambron aveá dreptate să céra a nu fi destituitu, că-ci i se isbiá creditulu, pentru că dsa nu erá vinovatu, dacă guvernulu l'a numitu in modu ilegale. Dacă au trebuitu negotări pentru inlocuirea dlui Ambron, apoi s'au facutu alte negotări sub dlu I. Brateanu, ca să se primésca d. Ambron.

D. F l e v a si A r i o n u: Nu e adeveratu.

D. V a c a r e s c u continua a spune, că concessiunea e defectuosa, s culpabile e guvernulu sub care s'a datu (agomote si intrerumperi), si termina prin a rogá adunarea să nu lase cestiunea in suspensiune. Liberu ori-cine a studí raportulu si apoi a face noue interpellări,

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

dar' cea de facia se nu se surpinda, ca-ci suferu creditulu Statului.

Se citește una propunere d'a se amena cestiunea pana la tiparirea raportului.

D. Primu ministru indica, ca acesta propunere lasa banuila a supra portarii guvernului si una legitima interpretare. Daca e vorba de publicitate, raportulu se va publica si regulamentul e clar. Votulu ce se da trebuie espresu: elu nu e unu votu de publicitate, ci unu votu de banuila.

D. ministru de finantie areta, ca suspensiunea ar' lasa banuila a supra concesiunii inse-si, ca-ci s'ar' dice, adunarea are banuile a supra acestei afaceri si de acea s'a suspinsu. Monitoriulu va publica raportulu, dar' votulu se fia claru adi.

Se citește si alta propunere, in care se dice, ca Adunarea, in urm'a esplicarilor guvernului si a declararilor facute dupa interpelarea dlui Blarembergu, trece la ordinea d'leii.

Urmeza cestiune de regulamentu.

D. Gheorghiu demonstra, ca nu se pote primi nici una propunere, nici alta. De s'ar' aproba ultima motiune, ar' fi se se dea una carta alba guvernului. Raporturile citite de d. ministru sunt contradictorie: unulu e defavorabile lui Strusberg, altulu favorabile. (Interumpere). D. Gheorghiu continua a areta — intreruptu mereu de d. Dim. Ghica si de deputatii d'in drept'a — ca d. ministru de finantie si-a espresu una dorintia si a vrutu se si-o realizeze, inse nu intrunu modu legale. A parlamentatu cu d. Ambron, si trebuie se ne pronunciamu daca acest'a s'a facutu bine sau rau. Asié dar', pre langa cele-alte violatiuni de lege, se inregistramu si pre acest'a, ca-ci amu devenitu unu simplu biurou de inregistrare.

Voci: Care violari de lege?

D. Gheorghiu. Candu d. ministru a recunoscutu pre d. Ambron ca bine numitu si l'a rogatu a demisiona. — Suntemu dar' unu biurou de inregistrare, er' catu pentru controlu, se se imprime raportulu si camera se trateze cestiunea atunci, candu se va convinge de veracitatea cifreloru. Catu despre vorbele de creditu ale dlui primu ministru, ele resulta d'in aplicarea legiloru si a resolutiuniloru acestei camere.

D. Aristide Pascalu revine a supra propunerii de amena si areta, cum d. primu ministru si celu de finantie calca cele espresu de d'loru, ca voru ca adunarea se i-controlu. A dice pronunciatu-ve acum, fara a ne fi convinsu, fara a ave timpu de convingere, acest'a pune pre ori-cine in banuila si lu-face se creda, ca guvernulu trebuie se fia vinovatu, daca cere cu asié staruintia trecerea preste cestiune. Pentru ce diceti, ca vi se banuiesce creditulu, candu totu noi v'amu adusu omagie ca ati intratu in lege, inlocuindu pre d. Ambron? Daca camera va trece, cum ceru ministrii, la ordinea d'leii, banuila va planu, pre candu la d'in contra, creditulu va fi mare, fiindu-ca cestiunea va mai veni pre tapetu nepregatita.

D. Primu ministru vré a clarifica ca, de ora-ce s'a facutu discussiune, de ora-ce d. N. Blarembergu a studiatu actele...

D. Blarembergu. Nu e asié. Trebuie se rectificu la totu momentulu, d'loru? Acest'a nu e frumosu pentru unu ministru.

D. Iepurenu persista a cere se se pronuncie camera. Cereti lumina? Lumina, pre catu o scie guvernulu, v'a spusu-o. De ce acesta amena? Ea lasa locu la una interpretare prejudiciabile. Esecutarea conventiunii nu se prejudica; actele se voru publica; veti ave ocaziune a reveni, dar' adi nu pote camera se nu treca puru si simplu la ordinea d'leii.

D. N. Fleva demonstra, ca nu e leale pentru ministri se profite de ocaziunea, ca d. Blarembergu n'a fostu preparatu — ca-ci actele, de-si publice, abié adi le-amu descoperitu, fiindu ca nu s'au publicatu prin Monitoru. Nu ne potemu pronuncia adi fara cunoscintia de acte, de care nu suntemu vinovati, ca nu le amu sciutu pana adi. Se nu mai veniti se ne spariati ca pre copii cu creditulu statului, se ni-lu aretati ca pre una momia si se diceti: nu votati asié, ca-ci se sdruncina creditulu statului. Creditulu statului constu in priveghiarea nostra. Destule incriminari se producu pre fia care di. De cate ori ne batemu, diceti: Asié a facutu si Bratianu!.

De se facu imprumuturi de 45 milioane, diceti: a facutu de 15 si Bratianu! Dar' pana candu acest'a? Noi, cari nu suntemu nici Bratianu, nici altu cine-va — si eu n'amu luat parte la votarea concesiunii, o declaru — trebuie se punemu una-data capetu reului, se vedemu, cari suntemu cei buni si cari cei rei.

Iusisi dnii ministrii au recunoscutu, ca trecerea la ordinea d'leii este evasiva. Chiaru de s'ar' trece la ordinea d'leii, d-sa va gasi 7-8 colegi, 7-8 deputati, cari se subsemne una propunere, pentru a se numi una comisiune speciale, carea se studieze si se cerceteze raportulu, dosarul si tota cestiunea, presintandu raportulu seu in regula.

Raportulu dlui Vacarescu e a dou'a editiune a raportulu dlui Ambron publicatu, si asemenea raportu potea

se-lu face si d-sa, dupa raportulu dlui Ambron, fara a se mai face diferite alte cheltuele pana la Berlinu. D. Teodoru Vacarescu, mergendu la Berlinu si intrandu in cancelaria dlui Ambron, nu potea face altu-felu, de catu a luá registrele dlui Ambron si a copia cifrele, punendu si cate-va centime, ca-ci atunci, candu vré se se dea cifrele ca esacte, se adaugu si cate-va centime la milioane si diecimile de milioane. Raportulu dar' nu este destulu. Catu despre concesiune, o fi avendu si ea vin'a ei, dar' sunt si parti tari pre cari guvernulu trebuie se puna man'a si se controle pre concesiunari.

Voci. Asié s'a facutu!

D. D. Ghica. Asié s'a facutu!

D. Fleva. Candu vedu ministrii de colo dicendu: asié s'a facutu! si pre fostii ministrii de d'incoace: asié s'a facutu! nu mi vine mie se me convingu asié lesne, ca in adeveru asié s'a facutu (aplaude). Cestiunea e pentru controlulu adunarii, er' nu de d. Ambron: éta cestiunea de creditu.

Daca obligatiunile au scadiutu, causa e alt'a, si nu d. Ambron, care e demisionatu, er' nu destituitu, ca-ci asié a cititu d-sa in Monitoru, fiindu ca la noi strainii, candu se numescu ilegale si inconstitutiunale, sunt rogati a demisiona, er' cei numiti legale sunt destituiti pentru placerea cutarui seu cutarui consulu, cum va demonstra cu ocaziunea interpelarii ce a adresatu (aplaude). — Creditulu nu va cade. Candu si-a facutu interpelarea in sesiunea trecuta, creditulu s'a sdruncinat una di — doue Erá mai bine, daca se facea de atunci ce s'a facutu adi. Creditulu tieriei se va intari atuncea, candu strainii voru vede, ca ochii camerei sunt tintiti a supra intereselor tieriei.

De acea cere amena.

D. V. Boierescu combate amena. Scopulu amenarii este ca se se studieze raportulu dlui Vacarescu. Dar' care e terminulu amenarii? E incertu, ca-ci ori-ce deputatu va dice: Eu totu nu l'amu studiatu. — Dreptu-ace'a propune a se trece la ordinea d'leii, puru si simplu.

Se citește una propunere ca se se numesca una comisiune de 7 membri, carea se studieze cestiunea, actele, raportulu dlui Vacarescu, etc. Propunerea e semnata de d. N. Fleva, N. Ionescu, D. Tacu, P. Gradistenu, C. Robescu, etc.

Dupa cate-va esplicari, incepu discussiuni de regulamentu.

D. I. Codrescu areta ca atunci, candu 7 deputati voru ca cestiunea se se discute in sectiuni, propunerea de ordinea d'leii nu mai are valore, ca-ci impedeza propunerea de ininitiativa a camerei. — D. Dem. Ghica staruie a se vota motiunea de trecere la ordinea d'leii. — D. P. Gradistenu demonstra, ca d'in tote, propunerea de alegerea unei comisiuni este mai avantajoasa. Motiunea de trecere la ordinea d'leii are desavantajulu, ca ea e pre placulu ministrilor: se damu unu votu, fara a ave vr'una lumina in cestiune. Desavantajulu celei-alte propuneri e, ca nu pune nici unu terminu amenarii.

D. N. Blarembergu adera la propunerea dlui N. Fleva, dar' nu si la interpretarea data regulamentulu, care s'a datu. Aci e cea ce la Romani erá non liqui. Nu crede ca e bine a nu se vota de asta data trecerea la ordinea d'leii. Se nu ne facemu illuziuni — dice d-sa — ca-ci desceptiunea va veni se ne dea desmintiri.

Guvernulu a pusu cestiunea de incredere ori ne incredere. Acest'a n'o primesce, ca-ci adunarea nu e luminata nici intr'un'a nici intr'alt'a.

D. Costaforu se incerca a demonstra, ca acesta cestiune este una lupta, este una guerra si ca, de-si in teoria nu admite se nu se studieze cestiunea, totu-si trebuie se se pronuncie camera a supra interpelarii; ori-ce judecata trebuie urmata de una sentintia. Daca camera trece la ordinea d'leii, bine; de unde nu, motiunea va trece la sectiuni.

D. Iepurenu declara, ca d'loru, catu voru fi la guvernulu, nu se voru retrage de la ori-ce lumina, fia in materia de alegeri, fia in materia de finantie. Cestiunea de facia inse e diferita: daca adi, ca consecintia a interpelarii, se va numi una ancheta, atunci se va lasa cestiunea prejudiciabile. Sunteti suverani, dice d. Iepurenu, si me resumu a declara, ca in urm'a publicatiunii vomu primi ancheta, dar' adi se treceti la ordinea d'leii, ce-a ce nu implica nici aprobare nici desaprobare.

Se cere inchiderea discussiunii.

D. Lascaru Catargiu vorbesce contra. Intra pre cei ce voru a se vota ordinea d'leii: potu se nu tramita la sectiuni propunerea a 7 deputati? Nu. E de giaba dar' trecerea la ordinea d'leii. Asié am aplicatu regulamentul, dice d-sa, candu mi s'a facutu onorea a fi alesu presiedinte. Se tramitemu dar' in sectiuni propunerea si se o tramitemu de urgentia, ca-ci e vorba de creditulu statului.

D. V. Boierescu d'in non staruie a demonstra, ca 7 deputati aru paralisá vointia majoritatii, care ar vré se se pronuncie.

Discussiunea se inchide.

D. P. Gradistenu explica ca, votandu-se motiunea de ordinea de di, cade propunerea celor 7 deputati si remane a se reproduce mane. Se scia dar' cei ce voteza cari sunt consecintele votului.

Se pune la votu motiunea de trecere puru si simplu la ordinea d'leii, si se admite; era propunerea celor 7 deputati se tramita la sectiuni.

Siedint'a se radica la 5 ore sera.

VARIETATI.

*(Unu prusu iscusitu.) Unu corespundinte de pre campulu resbelulu scrie, ca in caletoria de la Rezonville spre Gravelotte intelní una turma de boi, pre cari i mena unu soldatu care, pre langa acea ca portu ochelari aveá si ce-va forma de omu invetiatu. Caletoriulu, voindu a-si areta pre de una parte simpatia, er' pre de alta parte, voindu a se asigura despre iscusintia soldatului, i striga: „Saluto victorem“ (Salutu pre invingtoriu.) „Dic potius pastorem“ (Di mai bine: pre pastoriu) fu responsulu soldatului.

*(In adunarea generale) de la 19 decembre a societatii fabricii de arme Wöndl s'a constatat ca, de la inceputulu lui augustu 1869, pana in finea lui iunui 1870, s'au produsu in fabrica, preste totu, 170,300 pusce. Ministrulu comunu de resbelu a comandatu 25,000, guvernulu ungurescu 72,000, ministeriulu austriacu pentru apararea tieriei 19,500, mai departe, ministeriulu comunu de resbelu 100 mitrailense Montigny.

*(Calumniu si infamie.) Ur'a si furia prusiloru contra republicei franceze si a barbatiloru ei au ajunsu pana la obrasnicia. Organele mercenarie ale lui Bismarck, vedendu tenacitatea poporului francezu, se-lu si energia ce barbatii d'in fruntea lui desvolta intru salvarea Francei, si-luara refugiulu la calumniile cele mai degiositorie si la scorniturele cele mai infame. Un'a d'intre manevrele ridicule ale mamelucoiloru lui Bismarck este si faim'a respandita de unu corespundinte d'in Tours, ca Gambetta, vedendu, ca armata de la Loir'a nu pote salva Francea, ar' fi nebunitu, ar' fi inceputu a gesticula, a sbera, a alerga, a da ordinele cele mai absurde si a cere desluciri despre lucrurile cele mai simple. — Aceste insulte si calumnie nu numai ca sunt nefundate, dar' tradeza chiaru si frica si ingrigirea prusiloru, de a se vede insielati in acceptarile si illuziunile loru de auru. Gambetta nu numai ca n'a nebunitu, ci elu, se afla si acum la armata de la Loir'a si, precum odinora Carnot, asié si elu acum vré se porte resbelulu in masse, se vexeze pre inamicu d'in tote partile, pana candu i va da de captu.

*(Atragemu atentia telegrafistiloru nostri) a supra urmatoriu anunciu, publicatu in diuarinlu „Romanulu“ d'in Bucuresci: „Se cere elevi pentru servitiulu telegraficu de pre calea ferata romana, consortiulu Strusberg. Conditiiunile de admitere sunt urmatoriele: Cunoscintia intinsa de limba romana, testimoniu de studie si de buna conduita. Acei-a, cari cunosc telegrafia, voru fi salarisati indatu, dupa meritu, era acci-a, cari nu o cunosc, se voru salarisá dupa depunerea unui esamenu de studiulu facutu a supra telegrafiei practice. — Posturile de telegrafisti fiindu unu inceputu de cariera, telegrafistii voru fi avansati, dupa merite, in posturi mai inalte. — Candidatii voru adresa cereri in scrisu dlui Peride, inspectorele telegrafulu, la gara, in tote d'lele.“

Sciri electrice.

Bordeaux, 17. dec. Gambetta se afla inca la armata de la Loir'a. Pusetiunea materiala si morale a armatei lui Bourbaki este escelinta. 4000 alsatiani au sositu aici, spre a participa la resbelu; lotaringiani inca sosescu.

Londra, 17. dec. „Observer“ anuncia, ca responsulu lui Granville contra Bismarck s'a transmisu degia. Responsulu nu recunosc Prusiei dreptulu de a nu se mai tiené de tractatu, chiaru nice in casulu, candu s'ar' fi violatu neutralitatea. Nota lui Granville spera, ca Prusia nu va pune in praca teori'a, ce se cuprinde in nota lui Bismarck.

Berolinu, 18. dec. Scirile de pre campulu resbelulu se accepta aici cu una incordare extra-ordinaria. Se sente, ca se pregatescu lucruri extra-ordinarie. Aici se vorbesce multu despre orecari erori, ce s'au facutu in operatiuni de la capitulatiunea Metzului incoace. Despre cestiunea, ca ore se se bombardeze Parisulu seu nu, inca se vorbesce multu.

Proprietariu si editoriu ALEXANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.